

Отже, Україні важливо здійснити комплексну концептуальну оцінку своїх економічних інтересів в ОЧЕС, визначити прийнятий рівень інтеграції у структурі цієї організації, практичні шляхи досягнення очікуваних результатів та можливі наслідки.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Гончарук А. І. Торговельно-економічні пріоритети України в ОЧЕС / А. І. Гончарук, І. А. Троян // Міжнародна економічна політика. – 2013. – № 2 (19).

2. Міністерство закордонних справ України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://mfa.gov.ua/ua/about-ukraine/international-organizations/obsec>.

3. Офіційний сайт Державного комітету статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.

4. Національний інститут стратегічних досліджень [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.niss.gov.ua/articles/1155>.

ІРИНА ПРОКОП

Науковий керівник:

К.е.н., доц. Комар Н. В.

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ЗОНИ ВІЛЬНОЇ ТОРГІВЛІ НА ПРИКЛАДІ АСЕАН

Посилення економічної взаємозалежності національних економік на субрегіональному, регіональному та міжрегіональному рівнях стало вимогою сучасних міжнародних економічних відносин, адже очевидно, що економіка однієї країни не може замикатися в національних рамках, а повинна брати участь у міжнародному поділі праці, спираючись на порівняльні переваги. Характерною рисою сучасної світової економіки, і зокрема Азійсько-Тихоокеанського регіону (АТР), є поширення тенденції до регіоналізації, особливістю якої є поглиблення економічних зв'язків між країнами.

Найбільш яскравим прикладом успішно діючого інтеграційного об'єднання є Асоціація держав Південно-Східної Азії (АСЕАН), створена у 1967 р. у складі Сінгапуру, Таїланду, Філіппін, Індонезії та Малайзії. Пізніше приєдналися Бруней (1984 р.), В'єтнам (1995 р.), Лаос, М'янма (1997 р.), Камбоджа (1999 р.). Формування АСЕАН було зумовлене не економічними причинами, а необхідністю воєнно-політичної стабілізації в Південно-Східній Азії. У подальшому політичний чинник сприяв інтеграційній взаємодії в економічній сфері, а також забезпечив сприятливий імідж АСЕАН на світовій арені.

Особливістю АСЕАН є співробітництво з іншими країнами за ступенем значущості: визначаються партнери для діалогу та консультацій, а також спостерігачі. Асоціація має позитивний досвід колективного напрацювання спільної лінії поведінки на міжнародній арені й практики колегіального вирішення внутрішніх проблем Південно-Східної Азії на основі принципів консенсусу. АСЕАН наразі перетворилася на базову структуру багатостороннього співробітництва, що відіграє ключову роль в основних механізмах взаємодії в АТР. Об'єднавши країни Південно-Східної Азії, АСЕАН продемонструвала прихильність до проголошення принципів загально регіональної економічної співпраці, що базується на дотриманні міжнародних правових норм державного суверенітету та праві кожної країни-члена самостійно обирати модель державного розвитку. Асоціація утвердилася як сильний центр регіонального тяжіння, про що свідчить потенціал макроекономічних показників країн АСЕАН [1].

На дату створення АСЕАН торгівля між її учасницями була несуттєвою. Але внаслідок успішної інтеграції вона зростає вдвічі лише за декілька років, що свідчить про зміцнення їхнього співробітництва та розширення інтеграційних зв'язків. Найбільша частка у внутрішньорегіональному експорті АСЕАН припадає на Сінгапур – 39,3 %, Малайзію – 25,6 % і Таїланд – 14,9 %.

Характерною рисою зовнішньої торгівлі АСЕАН є помітні зміни її географічних напрямків. У 1990–2012 рр. частка експорту в зовнішній торгівлі початкових країн-учасниць АСЕАН – відносно аналогічного показника АСЕАН-10 збільшилася від 2,14% до 10,11%, але більш відчутно зростає питома вага ринків Японії, ЄС та США в імпорті товарів із АСЕАН. Поясненням таких змін можуть бути взаємоприйнятні двосторонні договори, в яких закладено менші розміри мита або зміна квоти. Станом на 1.01.2009 р. імпортне мито на 80% товарів було скасовано, знято тарифи на імпорт усіх інформаційних і комунікаційних продуктів. Мито на товари, що належать до переліку інтеграційних пріоритетів, знизилося до межі 0%, а на всі інші товари митний тариф для АСЕАН-6 і М'янми, Лаосу та В'єтнаму становить 5% і менше (для Камбоджі цей тариф діє на 80% товарного асортименту). У першій групі товарів на окремі види продукції для АСЕАН-4 діє митний тариф, що не перевищує 7% і буде скасований до 2018 р. [2].

Зниження тарифів на торгівлю усередині блоку не захищає від впливу дезінтегруючих чинників (юридично оформлені зобов'язання, економічна нерівність країн, обмеження на пересування робочої сили тощо), а також не може розв'язати проблем зовнішньої торгівлі АСЕАН. Однак впровадження безмитної торгівлі в межах Асоціації, за оцінками експертів, стимулює надходження іноземних інвестицій для виробництва й подальший експорт товарів між країнами-учасницями.

Асеанівський шлях інтеграції, що ґрунтується на політичній основі та взаємній безпеці, – це своєрідна альтернатива регіональній інтеграції ЄС, яка має економічне підґрунтя. Такий варіант інтеграції може стати привабливим для тих регіонів світу, де економічний розвиток ще не досяг високого рівня, але існує усвідомлена необхідність об'єднання в рамках регіонального

угруповання. На думку М. П. Малетіна, Асоціація знаходиться на початковому шляху до класичної інтеграції (по типу колишнього Європейського Економічного Співтовариства), що потребуватиме певного часу. Але все одно це буде особливий азійський напрям інтеграції [3].

Отже, інтеграційний потенціал АСЕАН демонструє усталену тенденцію до зростання на основі використання перевагу внутрішньорегіональної кооперації та поглиблення економічних зв'язків із країнами-сусідами. Основними завданнями АСЕАН на перспективу є завершення формування зони вільної торгівлі, поліпшення інвестиційного клімату та посилення інвестиційного потенціалу, розбудова інституціональних структур.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Рябінін Є. Сучасні проблеми та перспективи АСЕАН / Є. Рябінін // *Зовнішні справи*. – 2011. – № 3. – С. 42–45.
2. ASEAN Statistical Yearbook. [Електронний ресурс]: <http://www.asean.org/storage/images/2015/July/ASEAN-Yearbook/July%202015%20-%20ASEAN%20Statistical%20Yearbook%202014.pdf>.
3. Малетин Н. П. АСЕАН: Четыре десятилетия развития: монография / Н. П. Малетин. – М. : Московский государственный институт международных отношений (Университет), 2007. – 312 с.

АЛЛА РОЖКО

РОЗВИТОК SHAREECONOMY: ГЛОБАЛЬНИЙ ТРЕНД ЧИ СУСПІЛЬНА НЕОБХІДНІСТЬ?

Аналіз стану та тенденцій розвитку світового господарства дозволяє виділити дві основних закономірності: з одного боку, спостерігається регіональна поляризація країн за економічними інтересами, що загострює конкурентну складову у міжкраїнних відносинах, а з іншого – наявне безперервне удосконалення форм та методів реалізації зовнішньоекономічної політики, метою якого є якісне зближення країн у вирішенні глобальних проблем сучасності. Більше того, в умовах обмеженості та вичерпості певних ресурсів (насамперед, природних чи енергетичних), а в деяких випадках – при наявних диспропорціях забезпеченості країн іншими їх видами (наприклад, матеріальними, технологічними, інтелектуальними тощо) суб'єкти глобальної економіки прагнуть до створення такої моделі економічних відносин, коли вони одночасно стають учасниками процесу споживання/пропозиції ресурсу, який перерозподіляється від однієї сторони, в якій він знаходиться в надлишку, до іншої, яка відчуває його дефіцит, без додаткового чи надмірного використання цього ресурсу, або забезпечуючи більш оптимальне його використання.